

Nefndasvið Alþingis
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 26. október 2018

Efni: Samgönguáætlun 2019–2033 og fimm ára samgönguáætlun 2019–2023

Samtök atvinnulífsins, Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi, Samtök iðnaðarins, SVP - Samtök verslunar og þjónustu og Samtök ferðaþjónustunnar senda umhverfis- og samgöngunefnd sameiginlega umsögn um samgönguáætlun 2019–2033 og fimm ára samgönguáætlun 2019 - 2023.

Að mati samtakanna eru sterkir innviðir, eins og samgöngur, forsendur öflugs atvinnulífs og byggðarþróunar á Íslandi. Umferð hefur aukist gífurlega síðustu ár og þar hefur mikill fjöldi ferðmanna haft sitt að segja. Aldrei hefur því verið meira álag á samgöngukerfinu, samfara ófullnægjandi viðhaldi og fjárfestinga.

Samtökin hafa áður í umsögnum sínum til Alþingis lagt áherslu á að samgönguáætlanir taki mið af þessu og að forgangsraða þurfi verkefnum þannig að fyrst verði ráðist í þau verkefni sem brýnust eru þ.e. skila mestum þjóðhagslegum ávinningi. Í þeirri forgangs röðun þarf að tryggja að innviðir í vegakerfinu verði styrktir og viðhald ekki látið sitja á hakanum. Meta verður hvaða aðgerðir séu þjóðhagslega hagkvæmar og nýta kostnaðar-/ábatagreiningar líkt og tíðkast í löndunum í kringum okkur.

Samkvæmt fjárlagafrumvarpinu 2019 er áætlað að verja 23,5 milljörðum króna við nýframkvæmda á vegum og brýns viðhalds. Þrátt fyrir að auka eigi framlög til samgöngumála á næstu árum eru framlögin engu að síður undir sögulegu meðaltali síðustu áratuga, sem hlutfall af landsframleiðslu. Samtökin telja aukninguna vera of litla miðað við þá miklu þörf sem er til staðar. Það þarf meira til og núna er rétti tíminn til að ráðast í auknar framkvæmdir. Samgönguáætlunin ber með sér að ríkisstjórnin ætli ekki að sinna því viðhaldi sem nauðsyn er á né ráðast í nýjar framkvæmdir:

Fjárfesting (ný) í vegum

Hemild: Hagstofa (þjóðhagsreikningar), Peningamal SI 2018.3, Frumvarp til fjárlaga 2019, Tillaga til þingsályktunar um fimm ára samgönguáætlun fyrir árin 2019-2023.

Samtökin hafa eftirfarandi ábendingar í tengslum við einstaka þætti þeirra samgönguáætlana sem til umsagnar eru:

Vegir

Í 15 ára samgönguáætlun, sbr. kafla 2.1.5, er tekið fram að allar helstu stofnleiðir og tenging þeirra við þéttbýli með fleiri en 100 íbúa verði með bundnu slitlagi og viðunandi burðarþoli. Auk þessa eigi að gera átak við lagningu á bundnu slitlagi á umferðarlitla vegi sem hafa viðunandi burðarþol þrátt fyrir að veghönnun sé að einhverju leyti ábótavant. Í fimm ára áætluninni er enn fremur tekið fram að burðarþoli vega sé víða ábótavant og því er áhersla lögð á úrbætur eftir því sem fjármagn leyfi.

Samtökin vísa til skýrslu Samtaka iðnaðarins: *Innviðir á Íslandi - Ástand og framtíðarhorfur* sem gefin var út á síðasta ári en þar er að finna heildstæða greiningu á ástandi innviða landsins. Þar kemur fram að vegakerfi Íslands sé stórt miðað við íbúafjölda og áfangastaðir dreifðir. Þar kemur fram að uppsöfnuð viðhaldsþörf í þjóðvegakerfinu sé um 70 milljarðar króna. Sú tala inniheldur ekki nýfjárfestingar en þörfin fyrir slíkar fjárfestingar hleypur á hundruðum milljarða. Við þessu verður að bregðast og eru í skýrslunni settar fram góðar tillögur að úrbótum. Þar er tekið fram mikilvægi þess að verkum sé forgangsraðað eftir öryggi og umferðarmagni og að fram fari kostnaðar/ og ábatagreining á þeim verkefnum sem fjárfesta eigi í.

Í áætluninni til 15 ára er einnig stefnt að því samgöngukerfið taki tillit til þarfa ferðaþjónustunnar, m.a. vegna markmiða um dreifingu ferðamanna um landið og að sérstaklega skuli hugað að vetrarþjónustu á vegakerfinu. Í því samhengi er mikilvægt að benda á mikilvægi þess að bæta vegi eins og í Húsafelli yfir Kaldadal og Kjalveg þannig að þeir geti verið opnir allt að 8 mánuði. Þá fagna samtökin því að nú sé gert ráð fyrir að klára vegakaflann frá Dettifoss í Ásbyrgi sem hefur verið allt of lengi í bið.

Mikilvægt er að mati samtakanna að huga að umferðaröryggi og er og virk vetrarþjónusta hluti að slíkum aðgerðum, m.a. með það að leiðarljósi að halda vegum bæði opnum og í ökuferu ástandi fyrir jafnt almenning sem og atvinnulíf. Þá er slík þjónusta grundvöllur fyrir því að tryggja ábyrga flutninga á aðföngum yfir vetrartíma. Því telja samtökin mikilvægt að fjármagn verði tryggt í þá þjónustu enda hefur Vegagerðinni verið sniðinn þröngur stakkur til að annast þá þjónustu á undangengnum árum.

Flugvellir

Í fimm ára áætluninni, sbr. kafla 2.2.2, er tekið fram að áætlað viðhaldsfé á árunum 2019–2023 sé ekki nægjanlegt fyrir alla flugvelli í innanlandskerfinu og því verði viðhald flugvalla og lendingarstaða í lágmarki innan þessa fjárhagsramma. Samkvæmt áðurnefndri skýrslu er uppsöfnuð þörf fyrir viðhald og framkvæmdir í innanlandskerfinu eftir aðhaldsaðgerðir undanfarinna ára. Vísar samtökin aftur til tillagna um úrbætur sem þar er að finna og telja verulega slæmt að ekki sé komið til móts við viðhaldsþörfina. Þá harma samtökin að ekki sé gert ráð fyrir skjótari uppbyggingu á flughlöðum og viðhaldi flugbrauta á skilgreindum varaflugvöllum en alþjóðaflug til Íslands og um Ísland hefur aukist gríðarlega undanfarin ár. Uppbygging í þágu flugöryggis hefur ekki átt sér stað á varaflugvöllum þrátt fyrir að mikinn vöxt og skyldu flugrekenda að skrá varaflugföll í flugi til landsins.

Hafnir

Í áðurnefndri skýrslu er gert ráð fyrir mikilli aukningu í heildarvöruflutningum um hafnir landsins til ársins 2027. Þá kemur fram að margar hafnir þurfi endurbætur til að geta þjónað sínu hlutverki almennilega. Tekið er fram í samgönguáætlun til 15 ára, í kafla 2.1. um greiðar

Samgöngur, að fjármagn til greiðsluþátttöku í hafnarframkvæmdum hafi verið takmarkað undanfarin ár og að víða sé kominn tími á endurnýjun hafnarkanta og eru dæmi um slæmt ástand þeirra.

Orkuskipti í samgöngum

Samtökin gera ráð fyrir að við gerð næstu samgönguáætlunar verði frekar gert ráð fyrir stefnu og markmiðum í orkuskiptum í samgöngum til ársins 2030. Slík stefna þarf að innihalda allt frá ökutækjum til mannvirkja og aðgengi að vistvænu eldsneyti.

Þessi dæmi sýna hversu mikilvægt það er að forgangsraðað sé í þágu viðhalds enda stuðlar það að greiðari og öruggari samgöngum. Með fjárfestingu í innviðum er fjárfest í lífsgæðum þjóðarinnar og samkeppnishæfni atvinnulífsins.

Samtökin vilja þá að lokum taka undir þau sjónarmið sem fram koma í 15 ára áætluninni, sbr. kafla 23.10, um að skoða eigi fjölbreyttar leiðir til fjármögnunar stórra framkvæmda m.a. í samstarfi við einkaaðila. Telja samtökin jákvætt að kanna eigi möguleika á aðkomu einkaaðila að stærri framkvæmdum sem samstarfsverkefni opinberra aðila og einkaaðila, þ.e. með svokölluðu „Public Private Partnership“ fyrirkomulagi.

Að öðru leyti gera samtökin ekki frekari athugasemdir við fyrirliggjandi frumvarp. Samtökin áskilja sér þó rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum og lýsa sig um leið reiðubúin til að funda um efnið sé þess óskað af hálfu nefndarinnar.

Virðingarfyllst,

F.h. Samtaka atvinnulífsins

F.h. Samtaka Iðnaðarins

F. h. Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi

F.h. Samtaka ferðaþjónustunnar

F.h. SVP- Samtaka verslunar og þjónustu